

КОНСТРУЮВАННЯ У ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЯК ПЕРШИЙ КРОК ДО ПОЛІТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

“Витоки здібностей та обдарувань дітей – на кінчиках пальців. Від пальців ідуть струмочки, які дають наснаги творчій думці. Іншими словами, чим більше майстерності в дитячих долоньках, тим розумніша дитина”

В. О. Сухомлинський

Закон України “Про освіту”, “Національна доктрина розвитку освіти”, Закон України “Про дошкільну освіту”, Положення про дошкільний навчальний заклад, Базовий компонент дошкільної освіти, Базова програма розвитку “Я у Світі”, програма навчання і виховання дітей “Українське довкілля” чітко визначили, що в умовах оновлення суспільства, відродження національної культури орієнтація на творчий розвиток особистості є світоглядною засадою сучасного виховання та освіти. Зазначені документи вказують на підвищення ролі завдань розвитку творчого потенціалу дитини як засобу формування її духовності, національної свідомості, морально-етичних ідеалів [1, 2, 3].

Оскільки творче ставлення до праці є одним з пріоритетних напрямків політехнічного навчання, то розвиток креативності у дошкільнят є необхідним кроком у політехнічній освіті.

Проблема розвитку творчої особистості викликає гострий інтерес у всьому світі. Адже головна умова прогресивного розвитку суспільства – людина, що здатна творити. Тому основна мета сучасного дошкільного закладу полягає в забезпеченні повноцінного фізичного і загального розвитку дітей, цілеспрямованого виявлення і розвитку їхніх різнобічних здібностей, креативного мислення дошкільнят [2, с. 234].

Що ж таке креативність? А. Маслоу визначав креативність як творчу спрямованість особистості. Креативність – творчі здібності індивіда, що характеризуються готовністю до створення принципово нових ідей, які відхиляються від традиційних загальноприйнятих схем. Розвиток творчих здібностей (креативності) дитини залежить від: спадковості; середовища, де виховується дитина (сім'я, початкові заклади), стилю спілкування з дитиною; ставлення дорослих до продуктів творчої діяльності дитини.

Одним з найулюбленіших дитячих занять і одним із найважливіших видів продуктивної діяльності, що здатні розвивати креативність у дошкільника, є конструювання, тобто створення з окремих елементів різних матеріалів чогось цілого. Наразі конструювання (від латинського constructio – побудова) є основоположною продуктивною діяльністю, адже все створене людським розумом у різноманітних сферах існування пов'язане з діяльністю проектування, конструювання, що являє собою побудову того чи іншого об'єкта або взаємне розміщення його частин, пошук способів їх поєднань та матеріалів, з яких об'єкт має бути виготовлений.

Конструкторсько-технічна діяльність, як один із складних видів праці, є перш за все продуктивною мисленнєвою діяльністю, яка може бути описана як процес розв'язування задач. Під задачею, як правило, розуміють задану або сформульовану самостійно проблему, що вимагає від суб'єкта визначених дій або знаходження відповіді на те чи інше запитання, що міститься в умові задачі. Розглядаючи підходи Г. О. Балла, А. Ф. Єсаулова, Т. В. Кудрявцева, О. М. Матюшкіна, В. О. Моляко, Я. О. Пономарьова, творчою ми називаємо задачу, яка є цілком новою, незнайомою для суб'єкта, або ж містить значну новизну, що і визначає розумові зусилля, спеціальний пошук, знаходження нового способу її розв'язання [4, с. 126].

Конструктивна діяльність є різновидом творчості дитини. Уже молодші дошкільники виявляють свою індивідуальність та оригінальність. Вони здатні по-своєму використати наявні у їх розпорядженні споруди: пірамідка стає деревом, грибочок, виготовлений з природного матеріалу, перетворюється на лісовичка тощо. Іноді дитина ініціює конструювання, але самостійно його реалізувати не спроможна. Тоді на

допомогу приходять дорослий. Старші дошкільники виявляють дивовижну винахідливість у конструюванні. Вони діють за певним задумом, який включає осмислення функцій майбутньої конструкції. Дитина використовує незвичайні матеріали та способи їх поєднання. Наприклад, конструюючи паркан, дитина використовує уламки гребінця, з'єднуючи їх між собою за допомогою нитки. В іншому випадку дитина виготовляє прикраси для ляльки, використовуючи квіти та закріплюючи їх за допомогою проволоки [2].

У процесі розвитку конструктивних здібностей дитині доводиться розв'язувати цілу низку практичних проблем – як будувати, чому так, а не інакше, у якій послідовності виконувати завдання тощо. При розв'язанні цих проблем у дитини формуються початкові уявлення про простір, про мінливість просторових відносин, про переміщення, що спричиняють зміни в розташуванні об'єктів тощо.

Конструювання є одним з важливіших видів продуктивної діяльності з моделювання як реально існуючих, так і придуманих самими дітьми об'єктів. Конструювання – це діяльність, що має моделюючий характер. Завдяки конструюванню в дітей протягом усього дошкільного віку формується універсальна здатність побудови будь-якої дитячої творчості (образотворчої, мовної, музичної). У процесі конструювання діти мають можливість створювати цілісність з різних одиниць (звуків, предметів) і різними способами (комбінування, зміна просторового розташування).

У процесі конструювання дитина легко засвоює багато знань, умінь і навичок: одержує уявлення про форму і розмір предметів, їх фізичні властивості, пізнає назву кольорів і ін. Крім того, добиваючись певного результату, вона розвиває цілеспрямованість власних дій, відточуються конструктивні здібності – дитина починає розуміти, як краще і надійніше прикріпити деталі, як зробити так, щоб вони стали опорою для подальших з'єднань, усе це розвиває логіку мислення, тренує пошукову функцію розумової діяльності.

Конструювання – це діяльність, необхідна для творчої гри дитини, дитина відчуває себе творцем. Конструювання надає дитині можливість експериментувати і творити свій власний світ, де немає меж, що і сприяє розвитку креативності у дошкільника.

Дуже важливим є позитивний вплив конструювання на оволодіння загальними способами дій у різних видах діяльності, зокрема на розвиток і вдосконалення зорово-моторної координації. Діти вчаться планувати свою діяльність для досягнення певної мети, діяти двома руками під контролем зору, виконувати завдання до кінця, долаючи труднощі різного характеру, оволодіваючи прийомами виконання практичної діяльності. Навички, отримані на заняттях з конструювання, сприяють моральному вихованню дітей. Вони вчаться поважати дорослих та товаришів, ділитися матеріалами, допомагати один одному, вирішувати проблемну ситуацію спільними зусиллями. Усе це свідчить про величезні потенційні можливості конструктивної діяльності, що сприяють формуванню у дошкільників політехнічних навичок [5].

Отже, завдяки зазначеному вище, ми можемо говорити, що конструювання дітей у дошкільному закладі значно розвиває їх креативність, що і є першим кроком до політехнічного навчання.

Список використаної літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні // Дошкільне виховання. – 1999. – №1. – С. 6–37.
2. Державна базова програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у світі” / Міністерство освіти і науки України, Акад. пед. наук України; наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко. – К. : Світич, 2008. – 430 с.
3. Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI століття). – К. : Райдуга, 1994. – 61 с.
4. Кармаева О. А. Методолого-теоретические основы системы дошкольного образования (К концепции дошкольного ступени негосударственного образования) / О. А. Кармаева, В. Т. Кудрявцев. – М. : Рекорд, 1996. – 185 с.
5. Програма розвитку конструктивних здібностей дітей дошкільного віку “ЛЕГО-конструювання”. – К. : Райдуга, 2010. – 20 с.